

PÅ GÅNG INOM AVFALLSOMRÅDET
2024-04-15

På gång inom avfallsområdet april 2024

Två gånger om året sammanställer Naturvårdsverket vad som är på gång inom avfallsområdet. Denna lista sammanställdes i april 2024.

Innehåll

Nyhetsbrevet Hållbart	3
EU OCH INTERNATIONELLT	5
EU:s nya batteriförordning.....	5
Revidering av EU:s avfallsdirektiv	5
Revidering av förpackningsdirektivet – förslag till ny förordning	6
Revidering av industriutsläppsdirektivet (IED)	7
Revidering av direktivet för uttjänta fordon (End-of-Life Vehicles, ELV).....	7
EU:s nya handlingsplan för cirkulär ekonomi.....	8
EU:s förordning gällande gränsöverskridande avfallstransporter	9
EU-gemensamma kriterier för när avfall upphör att vara avfall (End of Waste).....	10
EU:s förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet.....	10
EU:s förordning om fluorerade växthusgaser	11
Internationellt plastarbete	11
Baselkonventionens 14:e öppna arbetsgruppsmöte (OEWG14)	11
Revidering av Industriutsläppsdirektivet (IED)- BAT-slutsatser för deponier	12
EU:s miljövavtryck – Product/Organisation Environmental Footprint (PEF/OEF).....	12
Europeiska miljöbyråns arbete med Cirkulär ekonomi och materialanvändning	13
Avgift på plastförpackningar som inte materialåtervinns	14
Rapportering om återanvändning till EU-kommissionen	15
Kritiska råvaruakten (Critical Raw Materials Act, CRMA)	15
Nordiskt projekt om tillsyn mot illegal avfallshantering	16
FN:s internationella resurspanel (IRP).....	16
PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG	18
Regeringsuppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet	18
Nationell plastsamordning	18
Regeringsuppdrag: Globala standarder för plastprodukter	19
Regeringsuppdrag om beräkning av kostnader för att transportera bort och behandla avfall från engångsplast.....	19
NYLIGEN REDOVISADE REGERINGSUPPDRAG	21
Åtgärder för att öka materialåtervinningen av kommunalt avfall.....	21
Tillsynsmyndigheternas behov av resurser och förstärkningar för att stävja illegal avfallshantering	21

Minska risken att systemet med anmälnings-plikt utnyttjas för avfallsbrottslighet	22
Regeringsuppdrag om kriteriet yrkesmässig och om kriterier vid prövning av tillstånd för avfallstransport	22
Ökad återvinning och återanvändning av elutrustning	23
Öka möjligheterna till hållbar utvinning och återvinning av mineral och metall från sekundära resurser	23
Regeringsuppdrag rätt plast på rätt plats	24
FÖRORDNINGAR; FÖRESKRIFTER OCH VÄGLEDNING (PÅGÅENDE OCH NYLIGEN AVSLUTAT)	25
Ny förordning om producentansvar för bilar	25
Ny förordning om producentansvar för däck.....	25
Ny förordning om producentansvar för fiskeredskap.....	25
Föreskrifter om fastställande av produktavgiftens storlek	26
Föreskrifter ersättning till kommuner för insamling av förpackningar	26
Föreskrifter om undantag från krav på utsortering, separat insamling och fastighetsnära insamling av bioavfall.....	27
Översyn av föreskrifterna (2004:4) om organiskt avfall och brännbart avfall	28
Tillsynsvägledning för tillsyn mot illegala avfallsverksamheter och avfallstransporter	28
Vägledning om engångsplast	29
Vägledning av transport av begagnade fordon mellan länder	29
Översyn av nationell avfallsplan och avfallsförebyggande programmet	29
Vägledning om separat insamling av bioavfall.....	30
Vägledning om bygg- och rivningsavfall.....	31
Vägledning om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall.....	31
ÖVRIGT	33
Aktuell avfallsstatistik	33
Nationell skräpmätning	34
Dialog för en hållbar textil värdekedja	34
Forskningsmedel om avloppsvatten och övergödning	35
Forskningsprojekt om mikroplaster	35
RE:Source - strategiskt innovationsprogram (SIP)	35

Nyhetsbrevet Hållbart

Hållbart är ett nyhetsbrev med aktuella reportage, information och statistik om cirkulära flöden och avfallsförebyggande åtgärder. Nyhetsbrevet kommer ut fyra

2024-04-15

gånger per år. Du som vill få Hållbart direkt till din e-postadress kan bli prenumerant kostnadsfritt. [Här](#) kan du anmäla dig för en prenumeration.

Genom att prenumerera på Nyhetsbrevet Hållbart får du också en notis och en länk till Naturvårdsverkets “På gång inom avfallsområdet” som uppdateras två gånger per år.

Kontaktperson: Kristina von Rein

EU OCH INTERNATIONELLT

EU:s nya batteriförordning

EU:s nya batteriförordning blev gällande den 18 februari 2024. Många krav och mål gäller dock först från augusti 2024 och senare. Batteriförordningen är mycket omfattande och täcker batteriets hela livscykel, från produktion till användning och avfallshantering. Förordningen innehåller ett stort antal genomförandeakter och delegerade akter, samt visst utrymme för nationell flexibilitet i genomförandet av avfallsbestämmelserna. Produktkraven omfattar alla aktörer som sätter produkter på EU:s marknad, eller tar dem i bruk, efter att kraven blir gällande, inklusive importörer, och kräver CE-märkning för första gången. Dessutom ändras bestämmelserna för producentansvar och flera aktörer påverkas av kraven på avfallshantering, inklusive distributörer. Alla berörda aktörer uppmuntras att bekanta sig närmare med batteriförordningen.

Länkar till mer information:

[Batteriförordningen](#)

[Information på Naturvårdsverkets hemsida](#)

Kontaktperson: Jakob Rindegren

Revidering av EU:s avfallsdirektiv

I juli 2023 publicerade EU-kommissionen ett avgränsat förslag på revidering av nuvarande avfallsdirektiv med fokus på två resursintensiva avfallsströmmar: livsmedels- och textilavfall. Syftet med förslaget är att minska miljö- och klimatpåverkan. Hanteringen av dessa avfall ska förbättras genom att i första hand förebygga att avfall uppkommer och om avfall ändå uppkommer att det förbereds för återanvändning och först i tredje hand materialåtervinns.

Kommissionen föreslår att ett utökad producentansvar införs för att minska miljö-, hälso- och klimatpåverkan från den resursintensiva textilssektorn. Förslaget bygger på principen om att det är förorenaren som ska betala och därmed ansvara för att förebygga att avfall uppkommer och om avfall trots allt uppkommer, ansvara för att det förbereds för återanvändning och materialåtervinning. Det utökade producentansvaret föreslås omfatta textilier, kläder och skodon från hushåll, då hushållen står för de största konsumtionsvolymerna som i sin tur blir till avfall. I förslaget definieras att den som sätter textil på marknaden för första gången, inklusive aktörer som säljer på digitala plattformar, ska anses som producent.

Det övergripande syftet med förslagen om minskat livsmedelsavfall är att minska miljö- och klimatpåverkan från livsmedelssektorn. Kommissionen konstaterar att

livsmedelsavfallsmängderna inte minskar i den takt som krävs för att göra betydande framsteg mot det globala hållbarhetsmålet om att till 2030 halvera det globala matsvinnet (hållbarhetsmål 12.3). Kommissionen föreslår därför ett bindande mål för att driva på arbetet.

Ordförandeland Belgien leder arbetet med förhandlingarna mellan kommissionen och medlemsstaterna, som pågår under våren. Ambitionen är att nå fram till ett inriktningsbeslut under juni 2024.

Läs mer om förslaget här:

[FAKTAPM APP \(regeringen.se\)](#)

[Proposal for a targeted revision of the Waste Framework Directive \(europa.eu\)](#)

[EUR-Lex - 32008L0098 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#) Finns nu översatt till svenska.

Kontaktperson: Yvonne Augustsson, textilavfall och Christina Anderzén, livsmedelsavfall

Revidering av förpackningsdirektivet – förslag till ny förordning

EU Kommissionen la i november 2022 fram ett förslag till en ny EU förordning om förpackningar och förpackningsavfall som ska ersätta nuvarande förpackningsdirektiv. Initiativet utgår från de prioriteringar som tillkännages i den europeiska gröna given, den nya handlingsplanen för den cirkulära ekonomin och ett särskilt rättsligt mandat i direktivet om förpackningar och förpackningsavfall. Förslaget till ny EU-förordning ska bidra att nå målet för den europeiska Gröna given och den nya handlingsplanen för cirkulär ekonomi genom att säkerställa att alla förpackningar på EU-marknaden är materialåtervinningsbara senast 2030 och att en större andel förpackningar också är återanvändbara.

Revideringen av bestämmelserna syftar till att

- förhindra uppkomsten av och minska mängden förpackningsavfall och främja återanvändning
- se till att alla förpackningar som släpps ut på EU marknaden är materialåtervinningsbara på ett ekonomiskt lönsamt sätt senast 2030,
- öka användningen av återvunnen råvara i plastförpackningar och ersätta jungfruliga material

En viktig del av förslaget är att det går från att vara ett EU-direktiv till att bli en EU-förordning. Syftet med det är att bidra till en harmoniserad inre marknad samt att minska den administrativa bördan och underlätta för ekonomiska aktörer. Den rättsliga grunden är artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Förslaget är just nu under förhandling.

Mer information: Naturvårdsverkets Kundtjänst

Revidering av industriutsläppsdirektivet (IED)

Den 5 april 2022 presenterade EU-kommissionen ett förslag till reviderat industriutsläppsdirektiv (IED, 2010/75/EU). IED omfattar ett trettiotal olika branscher som t.ex. kemiindustrin, metallindustrin och delar av avfallsbranschen. Revideringen av IED är ett led i att genomföra den Europeiska Gröna Givens och flera tillhörande strategier såsom EU:s handlingsplan för nollföreningar, Metanstrategin, Kemikaliestrategin och Handlingsplanen för cirkulär ekonomi. För de förändringar i direktivet som gäller cirkuläret och resurshushållning är förslaget att bindande gränsvärden för resurshushållning ska vara ett tillståndsvillkor för de anläggningar som omfattas av IED på samma sätt som de gränsvärden som redan nu finns för utsläpp till luft och vatten. De parametrar som skulle omfattas av dessa gränsvärden för resurshushållning är enligt förslaget konsumtionsnivåer, resurseffektivitetsnivåer och återanvändningsnivåer som omfattar material, vatten och energiresurser, samt avfall och andra nivåer som erhållits under specificerade referensförhållanden. Redan i det befintliga direktivet är det en anläggnings grundläggande skyldighet att generering av avfall förhindras samt att energi används effektivt. Till detta föreslås även att en anläggning ska använda materialresurser och vatten effektivt, inklusive genom återanvändning, och att den ska beakta försörjningskedjans övergripande miljöprestanda under hela livscykeln vid behov. Förhandlingarna om ändringarna i direktivet pågår på EU-nivå. I mars nådde rådet en allmän inriktning och den 11 juli röstade Europaparlamentet om förslaget till reviderat IED. Under hösten pågår trepartssamtal (triloger) mellan parlamentet, rådet och kommissionen med målet att nå konsensus och besluta om reviderat direktiv vid årsskiftet.

Kontaktperson: Izabela Tyrka Pettersson

Revidering av direktivet för uttjänta fordon (End-of-Life Vehicles, ELV)

Den 13 juli 2023 presenterade EU-kommissionen ett förslag på en ny förordning om cirkulära krav vid design av fordon och för hantering av uttjänta fordon. Den föreslagna förordningen innebär att ELV-direktivet och 3R-typgodkännandedirektivet kommer att upphävas. Det innebär även att förordning (EU) 2018/858 om godkännande av och marknadskontroll över motorfordon och släpfordon till dessa fordon m.m. samt förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter m.m. kommer att ändras.

Mer information: https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/end-of-life-vehicles_en

Kontaktperson: Ambjörn Lätt

EU:s nya handlingsplan för cirkulär ekonomi

EU:s nya handlingsplan för cirkulär ekonomi är en viktig del av den europeiska gröna given. Den bygger på den första handlingsplanen för cirkulär ekonomi, från 2015. Den innehåller förslag på åtgärder längs produkters hela livscykel – från design till produktionsprocesser och konsumtion – för att säkra att resurser behålls inom EU så länge som möjligt. Flaggskeppet i planen är ramverket för hållbar produktpolitik. Kommissionen har lagt fram ett lagstiftningsinitiativ, för att reglera bl. a: återanvändbarhet, uppgraderbarhet och reparerbarhet och förekomst av farliga kemikalier (Ecodesign for Sustainable Products Regulation, (ESPR). Publicering av förslaget förväntas under våren. En förstudie finns publicerad för textil och en om järn/stål pågår.

Kommissionen har föreslagit åtgärder för att stärka inflytandet för konsumenter/offentliga köpare, bl.a. ”rätt till reparation” och mål för miljöanpassad offentlig upphandling och driva på den globala omställningen till cirkulär ekonomi.

Handlingsplanen innehåller även övergripande åtgärder (bl. a identifiera synergier med klimatarbetet) och särskilda satsningar på avfall (med fokus på förstärkt avfallspolitik, giftfri miljö, fungerande returmarknad och export), viktiga produktvärdekedjor är; (elektronik och IKT; batterier och fordon; förpackningar; plast; textil; byggnader och byggande; livsmedel, vatten och näringsämnen), övervakning (via bl. a Circular Economy Monitoring Framework) och rättvis omställning för alla.

Kommissionen föreslog en reviderad byggproduktförordning 2022. Den är nu färdigförhandlad och nästa steg är ett beslut i parlamentet.

Kommissionen publicerade förslaget om gröna påståenden under våren, 2023. Förslaget syftar till att bland annat att göra det enklare för konsumenter att säkerställa att de får tillförlitlig och jämförbar information. Fortsatta förhandlingar i rådet pågår nu med ökad takt efter att det relaterade förslaget “Mer konsumentmakt i den gröna omställningen” förhandlats klart. Målsättningen är att nå en allmän inriktning i juni.

Kommissionen har presenterat ett förslag till förordning om att förhindra förlust av plastpellets till miljön. Detta är en del av ett bredare initiativ att minska utsläpp av oavsiktligt bildade mikroplaster till miljön. Förhandlingar pågår under våren. Kommissionens lagstiftningsförslag läggs ut för samråd på [Publicerade initiativ \(europa.eu\)](#).

Länkar till mer information:

[EU:s andra handlingsplan för cirkulär ekonomi 2020 \(naturvardsverket.se\)](#)

[New Circular Economy Strategy - Environment - European Commission \(europa.eu\)](#)

[Den europeiska gröna given | Sverige \(europa.eu\)](#)

EU:s ramverk för biobaserade, bionedbrytbara och komposterbara plaster

https://environment.ec.europa.eu/system/files/2022-12/COM_2022_682_1_EN_ACT_part1_v4.pdf

Kommissionens reviderade övervakningsrapport för cirkulär ekonomi

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/WDN-20230515-1>.

Kontaktperson: Anna Nylander

EU:s förordning gällande gränsöverskridande avfallstransporter

Ett förslag på ny Avfallstransportförordning som ska ersätta EC 1013/2006 om transport av avfall presenterades i november 2021.

Revideringen ska bland annat syfta till att avhjälpa följande brister i implementeringen av förordningen:

- Förordningen ska i ökad utsträckning stötta EU:s omställning till cirkulär ekonomi.
- Mängden avfall som exporteras ut ur EU till länder där den miljömässiga hanteringen är sämre ska minska.
- Tillsyn och kontroll av förordningens efterlevnad ska stärkas.

Förslaget innehåller två stora förändringar. Det införs krav på att all kommunikation ska ske digitalt, både mellan myndigheter och mellan aktörer (t ex exportörer, importörer, behandlingsanläggningar och transportörer) och myndigheter. Den andra stora förändringen som föreslås är insatser för att EU inte ska exportera sina avfallsproblem till tredje land, bland annat genom att EU ska godkänna vilka länder till vilka export får ske. Detta förslag kommer också att innebära att mer avfallsråvara kan behållas inom EU.

Förutom dessa två förändringar föreslås ett antal mindre, bland annat kortare tidsgränser i handlägningsprocessen och ökat fokus på kontroll och tillsyn.

Rådets förhandlingar avslutades under Sveriges ordförandeskap och en allmän inriktning för akten nåddes. Sverige genomförde ett första trepartssamtal med EU-parlamentet och kommissionen. Spanien fortsätter trepartssamtalen och har aviserat att de vill avsluta akten under sitt ordförandeskap. Tiden för när nya förordningen ska börja gälla har i nuvarande förslag förskjutits från två månader efter ikraftträdande till två år efter ikraftträdande, bland annat pga att MS ser svårigheter att få de digitala system som krävs på plats i tid. Det troliga är således att en ny förordning kan börja gälla som tidigast 2026.

Länk till mer information:

Waste shipments (europa.eu)

https://ec.europa.eu/environment/publications/proposal-new-regulation-waste-shipments_en

Kontaktperson: Anna Lundmark Essen

EU-gemensamma kriterier för när avfall upphör att vara avfall (End of Waste)

Kommissionen har genomfört ett arbete med att identifiera prioriterade avfallsströmmar där EU-gemensamma kriterier för när avfall upphör att vara avfall (End of Waste) ska tas fram. De två avfallsströmmar som fick högst prioritet i arbetet var plast och textil. Joint Research Center (JRC) har på uppdrag av kommissionen tagit fram ett tekniskt förslag till kriterier för plast som har diskuterats med berörda aktörer och ett färdigt förslag ska lämnas till kommissionen i början av 2024. Arbetet med kriterier för textil har påbörjats men inget förslag till kriterier har ännu skickats ut.

Länkar till mer information:

[The Commission starts to develop end-of-waste criteria for plastic waste \(europa.eu\)](#)

[Bedömning av när avfall upphör att vara avfall \(naturvardsverket.se\)](#)

Kontaktperson: Elisabeth Österwall

EU:s förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet

Den 5 april 2022 presenterade kommissionen ett förslag till omarbetning av Europaparlamentets och rådets förordning 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet (ODS-förordningen). Det primära syftet med kommissionens förslag om ODS-gaser är att ytterligare minska utsläppen av dessa ozonnedbrytande ämnen som också är potenta växthusgaser. Ozonförordningen genomför det internationella traktatet Montrealprotokollet. De nuvarande bestämmelserna i förordningen om ämnen som bryter ned ozonskiktet (ODS-förordningen) behålls enligt kommissionens förslag, med några kompletteringar och justeringar. Kommissionen förslår bl.a. att återvinningskyldigheten för ODS-gaser utvidgas till att omfatta skumplaster i byggavfall. Den 5 oktober 2023 nåddes en provisorisk överenskommelse om den reviderade förordningen om fluorerade växthusgaser. Med förbehåll för det formella godkännandet av den nya förordningen av medlagstiftarna, kan de nya reglerna bli tillämpliga i början av 2024.

Kontaktperson: Maria Ujfalusi

EU:s förordning om fluorerade växthusgaser

Kommissionen presenterade den 5 april 2022 sitt förslag till revidering av Europaparlamentets och rådets förordning 517/2014 om fluorerade växthusgaser (f-gasförordningen). Förslaget är en del av den europeiska gröna given. Den reviderade förordningen är ett nyckelinstrument när det gäller att minska utsläppen av f-gaser och bidra till att EU når sitt utsläppsminskingsmål på minst 55 procent till 2030 och sitt klimatneutralitetsmål till 2050. Förslaget syftar även till att säkerställa att EU anpassar förordningen till Montrealprotokollet och Kigalitillägget. Förslaget handlar också bland annat om att åtgärda de problem som har identifierats sedan senaste revidering. Kommissionen förslår bl.a. att återvinningsskyldigheten för F-gaser utvidgas till att omfatta skumplaster i byggavfall såsom sandwichpaneler och laminerade skivor när de tas bort från byggnader.

Den 5 oktober 2023 nåddes en provisorisk överenskommelse om den reviderade förordningen om fluorerade växthusgaser. Med förbehåll för det formella godkännandet av den nya förordningen av medlagstiftarna, kan de nya reglerna bli tillämpliga i början av 2024.

Kontaktperson: Maria Ujfalusi

Internationellt plastarbete

Naturvårdsverket arbetar för att stärka regelverken kring hantering av plast och plastavfall i olika globala processer och konventioner. Det inkluderar bl.a. att stötta Regeringskansliet i förhandlingarna av det Globala avtalet om plastföroreningar, arbete i de regionala havskonventionerna HELCOM och OSPAR och medverkan i Baselkonventionens partnerskap för plastavfall.

Kontaktperson: Helén Klint

Baselkonventionens 14:e öppna arbetsgruppsmöte (OEWG14)

Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande avfallstransporter och omhändertagande av farligt avfall är det viktigaste och mest omfattande internationella avtalet om avfall. Det övergripande målet är att skydda människors hälsa och miljö, genom kontroll och miljömässig hantering av gränsöverskridande avfallstransporter. Baselkonventionen I förbereder för sitt 14:e öppna arbetsgruppsmöte den 25–28 juni 2024 i Geneve. Arbetet pågår med att utveckla anmälnings- och kontrollförfarande vid gränsöverskridande avfallstransporter, de s.k. PIC-förfarandet. Inom konventionsarbetet fortgår även arbetet med revidering av vägledningen för blybatteriavfall och en ny vägledning för övriga batterier, som bl.a. kommer att inkludera litium-jon batterier. För att anpassa konventionen till teknisk utveckling och utvecklat kunskapsläge genomförs även en översyn för att

förtydliga vilka avfallsströmmar, och vilka behandlings- och bortskaffningsmetoder som kan behöva läggas till i konventionen.

EU och dess medlemsstater vill vidareutveckla och förstärka genomförandet av Baselkonventionen och arbetar för att:

- vidareutveckla och anpassa Baselkonventionen (BC) för att möta dagens globala utmaningar med avfall, t.ex. POPs-, textil-, plast-, batteri- och elektronikavfall,
- BC tydligare ska styra mot en mer hållbar hantering och bättre kontroll av gränsöverskridande transport av avfall, med särskilt fokus på att utveckla konventionen för att säkerställa att avfallsutmaningar inte exporteras till tredje länder som inte har möjlighet att ta omhand avfallet på ett säkert sätt för människors hälsa och miljön,
- stärka BC genomförande och skydda utsatta parter och förhindra illegala transporter bl.a. genom tekniska vägledningar och förtydligande av tolkningar av vissa rättsliga termer.

Länk till mer information:

Kontaktperson: Agnes Andersson

Revidering av Industriutsläppsdirektivet (IED)- BAT-slutsatser för deponier

För två år sedan inledde kommissionen en översyn av industriutsläppsdirektivet och EPRTR-förordningen. Där föreslogs bland annat att deponeringsdirektivet bör tillåta antagande av BAT-slutsatser (slutsatser om bästa möjliga teknik) för deponier enligt industriutsläppsdirektivet. Ett reviderat direktiv förväntas publiceras i Europeiska unionens offentliga tidning i maj och träda i kraft under juni 2024. Enligt kommissionens planering kan processen för framtagande av BAT-slutsatser för deponier startas redan under 2024. När det blir aktuellt kommer Naturvårdsverket att sätta samman en referensgrupp.

Mer information:

https://ec.europa.eu/environment/publications/proposal-revision-industrial-emissions-directive_en

[Industrial Emissions Directive \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eia/eia_en)

Kontaktperson: Jenny Håkansson

EU:s miljöavtryck – Product/Organisation Environmental Footprint (PEF/OEF)

EU:s miljöavtrycksmetod utvecklades under dess pilotfas 2013–2018 och har fortsatt att utvecklas under övergångsfasen som tog vid 2019. Metoden utvecklas fortfarande men implementering har även inletts. Den första lagstiftning som

antagits och som refererar till PEF är batteriförordningen inom vilken det ställs krav på deklaration av koldioxidavtryck (carbon footprint) vilket regleras i delegerade akter som är under framtagande. Koldioxidavtryck enligt PEF har även föreslagits i produktförordningen för solceller under ekodesigndirektivet, produktförordningen förhandlas fortfarande. Inom hållbara produkter (Ecodesign for Sustainable Products Regulation, ESPR) finns möjligheten att reglera miljö- eller koldioxidavtryck i enlighet med PEF, ESPR som förväntas publiceras under våren. Inom ESPR görs nuvarande ekodesigndirektiv för energirelaterade produkter om till en ekodesignförordning för i princip alla produkter och miljöavtryck föreslås kunna användas för att ställa hållbarhetskrav på färdiga produkter och intermediära produkter.

Naturvårdsverket har varit aktiv i miljöavtrycksarbetet, framför allt via Swedish Life Cycle Centers PEF-expertgrupp samt inom Nordic Environmental Footprint group (NEF). Naturvårdsverket sitter också med i den s.k. *Member state expert groups* för resurseffektivitet, cirkulär ekonomi, hållbar konsumtion och produktion (IPP/SCP), och undergruppen för miljöavtryck (EF-subgrupp) samt undergruppens tekniska rådgivningsgrupp (TAB).

Naturvårdsverket och Svenskt Näringsliv driver sedan 2011 ett projekt för bättre samverkan i EU-frågor. Inom det finns Samverkansgruppen för resurseffektivitet och produktpolicy, REP, (tidigare ARM), som följer Kommissionens arbete.

Kommissionen om miljöavtryck:

[Single Market for Green Products - Environment - European Commission \(europa.eu\)](https://europa.eu)

Swedish Life Cycle Centers projekt Miljöavtryck i svensk industri:

[Environmental footprint in Swedish industry – increased understanding and implementation | Swedish Life Cycle Center](#)

Kontaktperson: Björn Spak

Europeiska miljöbyråns arbete med Cirkulär ekonomi och materialanvändning

Cirkulär ekonomi och hållbart och resurseffektivitet är nyckelområden för att minska miljöeffekter från produktions- och konsumtionssystemen i Europa. 1 januari 2022 implementerades en ny struktur och nya arbetssätt i EEA-nätverket. I EEA-gruppen för Cirkulär ekonomi och materialanvändning kommer EEA och EEA:s medlemsländer att samarbeta kring att förbättra kunskapsläget och övervakningen av omställningen till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi genom ett systemperspektiv och olika metoder och analytiska tillvägagångssätt bla. som en del av uppföljning av den europeiska gröna given.

Överordnad EEA-grupp: Circular economy and resource use:

Kontaktperson: Christina Jonsson (nationell gruppleddare)

Tematiska grupper:

1. Circular economy monitoring

Kontaktperson: Christina Anderzén och Ida Björkefall

2. Waste prevention and management

Kontaktperson: Christina Jonsson och Fredrik Khayati

3. Sustainable production and consumption/key product value chains

Kontaktperson: Fredrik Khayati

4. Material flows and resource use/efficiency

Kontaktperson: Björn Spak och Christina Anderzén

Nya rapporter från EEA: [Accelerating the circular economy in Europe — European Environment Agency \(europa.eu\)](#)

[The destruction of returned and unsold textiles in Europe's circular economy — European Environment Agency \(europa.eu\)](#)

[Capturing the climate change mitigation benefits of circular economy and waste sector policies and measures — European Environment Agency \(europa.eu\)](#)

Avgift på plastförpackningar som inte materialåtervinns

Naturvårdsverket har av regeringen fått i uppdrag att hantera rapportering till EU samt transfereringar av medel kopplat till avgiften på icke materialåtervunna plastförpackningar ("plastförpackningsavgiften" under [EU:s långtidsbudget \(MFF\) från 2021-2027](#). Utgångspunkten med EU:s långtidsbudget är att finansiera en grön omställning och omstart efter pandemin – en grön återställning och att hantera bortfallet av EU-avgifter till följd av Brexit. Finansieringen sker dels via egna medel som medlemsländerna (MS) ställer till förfogande samt de medel som kommissionen lånar upp med MS egna medel som säkerhet. Plastavgiften är en del av de sk egna medel som MS tillhandahåller där avgiften till EU bland annat baseras på prognoser av mängd materialåtervunna plastförpackningar. Plastavgiften trädde i kraft 1 jan 2021.

De övergripande besluten om EU:s långtidsbudget inklusive EU-förordningen om att MS ska tillgängliggöra egna medel beslutades i slutet av 2020. Mer formalia om den nya intäktskomponenten finns att läsa i regeringskansliets fakta PM 2019/20:FPM49 till Riksdagen.

Samhällsavdelningens Avfallsstatistikverksamhet, Sg, ansvarar för rapporteringsdelen av uppdraget. Finansieringsenheten, Ff, ansvarar för transaktionsdelen av uppdraget.

Kontaktperson: Agnes Willén

Kontaktpersoner: Sara Nordström och Daniel Berlin

Nordiskt projekt om tillsyn mot illegal avfallshantering

Den 1 januari 2024 tog Sverige över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet som är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan. Ett av flera projekt som ska genomföras under 2024, med finansiering från Nordiska ministerrådet, är en komparativ studie av de nordiska ländernas arbete för att förebygga och motverka illegal avfallshantering genom tillsyn. Naturvårdsverket ansvarar för projektet som syftar till att kartlägga och jämföra de nordiska ländernas tillsynssystem, arbetsmetoder och förutsättningar att förebygga, upptäcka och motverka illegal avfallshantering, inklusive illegala gränsöverskridande avfallstransporter. Avsikten är vidare att visa på goda exempel, främja samverkan, kunskapsbyggande samt erfarenhetsutbyten, och därmed bidra till att stärka ländernas förmåga att bedriva effektiv tillsyn på området. Resultatet kan förhoppningsvis också komma att ligga till grund för ett fortsatt gott samarbete mellan de nordiska länderna kopplat till dessa frågor.

Projektet ska genomföras med hjälp av intervjuer, dokumentanalys och en workshop. Målgrupp för projektet är representanter från tillsyns- och tillsynsvägledande myndigheter i respektive nordiskt land. Men företrädare från andra berörda myndigheter kan också komma att ges möjlighet att medverka.

Resultatet ska sammanställas i en rapport och redovisas på ett nordiskt ministerrådsmöte i Reykjavík den 30 oktober 2024

Kontaktperson: Johan Wahlberg (projektledare)

FN:s internationella resurspanel (IRP)

IRP tillkom 2007 för att bistå beslutsfattare och andra intressenter med vetenskapliga bedömningar om resursanvändning och dess miljöpåverkan. Panelen är för frågor om naturresurser vad IPCC är för klimatfrågan och IPBES är för frågor om biologisk mångfald och ekosystemtjänster. IRP består av experter från ledande institutioner i världen som fokuserar på god naturresurshantering som en förutsättning för hållbarhetsomställningen. Anders Wijkman deltar som ende svensk i panelen och agerar som vetenskaplig rådgivare i likhet med övriga panelmedlemmar. IRP stöds av en styrkommitté bestående av representanter från Europeiska kommissionen, UNEP och ett trettioåttal länder, varav tio från Europa. Sverige valdes in i maj 2015 och representeras sedan hösten 2022 av Naturvårdsverket.

Under FN:s miljöförsamlings sjätte sammankomst (UNEA-6) släppte IRP en ny version av flaggskeppsrapporten Global Resources Outlook. Rapporten visar på

2024-04-15

resursfrågans betydelse för att nå Agenda 2030 och andra multilaterala överenskommelser. Den snabbt ökade användningen av naturresurser är den främsta drivkraften bakom klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald, vattenförsörjningskrisen och olika luftburna föroreningar.

Globalt orsakar utvinningen och förädlingen av naturresurser (fossila bränslen, metaller, mineral och biomassa) över 90% av vattenbristen, mer än 55% av växthusgasutsläppen och upp till 40% av föroreningarna från luftburna partiklar. Över 90% av den globala förlusten av biologisk mångfald på land härleds specifikt till jord- och skogsbruket. Trenden är att de ökande uttagen av naturresurser leder till en alltmer negativ påverkan på både klimat och ekosystem över tid.

Mer information: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/cirkular-ekonomi/aktuellt/fns-internationella-resurspanel-slapper-flaggskeppsrapport/>

Kontaktperson: Daniel Berlin

PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG

Regeringsuppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet

Regeringen har givit Naturvårdsverket och nio andra myndigheter i uppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet. Naturvårdsverket samordnar uppdraget och de nio andra myndigheterna är Kustbevakningen, Polismyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten samt länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län.

Uppdraget baseras på den skrivelse med lägesbild och åtgärdsförslag för att motverka avfallsbrott som Naturvårdsverket och de nio andra myndigheter lämnade till regeringen den 7 mars 2022. I skrivelsen beskrev myndigheterna brister i samverkan kring avfallsbrott. Uppdraget ska delredovisas årligen fram till att det slutredovisas senast den 1 mars 2026. Den senaste delredovisningen lämnades till regeringen den 1 mars 2024.

[Utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Erik Stigell

Nationell platsamordning

Nationell platsamordning ska vara en drivande och samlande kraft i Sveriges arbete med att nå en hållbar plastanvändning. Naturvårdsverket har samordningsansvaret och ska samla in och förmedla kunskap samt främja dialog och samverkan mellan alla berörda aktörer.

Nationell platsamordning ordnar webinarier, samverkansforum så som arbetsgrupper och sammanställer kunskap. Vi har också tagit fram en färdplan för hållbar plastanvändning.

Länk till mer information:

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/nationell-samordning-for-en-hallbar-plastanvandning>

Gå också gärna in och anmäl dig för utskick, deltagande etc:

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/nationell-samordning-for-en->

hallbar-plastanvändning/delta-i-plastsamordningen/#:~:text=Du%20kan%20delta%20i%20plastsamordningen,saml a%20in%20och%20sprida%20kunskap.

Vad som är på gång inom plast hittar du här:

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/>

Naturvårdsverket ska även redovisa hur myndigheten har arbetat för att öka den hållbara plastanvändningen och minska plast i hav och natur, exempelvis genom den nationella platsamordningen.

Under 2024 kommer vi ta fram en ny kartläggning av plastflöden.

Kontaktperson: Åsa Stenmarck

Regeringsuppdrag: Globala standarder för plastprodukter

Naturvårdsverket har tagit fram en rapport för att främja framtagandet av globala standarder för cirkulära och giftfria plastprodukter. Uppdraget redovisades den 30 oktober 2023.

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en rapport för att främja framtagandet av globala standarder för cirkulära och giftfria plastprodukter, till de internationella förhandlingsmötena om en global överenskommelse för plast.

Rapporten bidrar med kunskap om hållbar och cirkulär design för plastprodukter, samt beskriver hur ekodesignkriterier och produktstandarder kan användas som verktyg för hållbar och cirkulär design. I rapporten finns förslag på generella kriterier för plastprodukter, samt förslag på produktspecifika kriterier för förpackningar, fiskeutrustning och textilprodukter.

I arbetet har Svenska institutet för standarder bidragit, bland annat med texter som beskriver arbetet med att ta fram standarder.

[Globala standarder för plastprodukter \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/globala-standarder-for-plastprodukter)

Kontaktperson: Frida Änghede

Regeringsuppdrag om beräkning av kostnader för att transportera bort och behandla avfall från engångsplast

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att analysera samt ta fram förslag på hur produktavgiften enligt förordning (2021:1002) om nedskräpningsavgifter ska beräknas när det gäller kostnader för att transportera bort och behandla det avfall som städas upp. Myndigheten ska lämna förslag på nödvändiga ändringar i förordning om nedskräpningsavgifter för att kommunerna ska kunna få ersättning

2024-04-15

för kostnaderna för att städa upp vissa engångsprodukter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 14 oktober 2024.

Kontaktperson: Petra Selander

NYLIGEN REDOVISADE REGERINGSUPPDRAG

Åtgärder för att öka materialåtervinningen av kommunalt avfall

Naturvårdsverket har utrett vilka åtgärder som krävs för att Sverige ska nå målen om förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall i EU:s avfallsdirektiv. Uppdraget delredovisades den 25 mars 2023 och slutredovisades den 31 oktober 2023. Mer information om uppdraget och delredovisningen finns här: [Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Johanna Enberg

Tillsynsmyndigheternas behov av resurser och förstärkningar för att stävja illegal avfallshantering

Naturvårdsverket har sammanställt behovet av de resurser och förstärkningar inom tillsynsmyndigheternas verksamhet som krävs för att förebygga och upptäcka avfallsbrottslighet, samt driva ärenden där sådan brottslighet har upptäckts. Uppdraget redovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 26 februari 2024.

Regeringsuppdraget lämnades i Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2023. Inom uppdraget har Naturvårdsverket inhämtat information från länsstyrelser, kommuner och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Länk till mer information:

[Tillsynsmyndigheternas behov av resurser och förstärkningar för att stävja illegal avfallshantering \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Sofie Säterhall

Minska risken att systemet med anmälningsplikt utnyttjas för avfallsbrottslighet

Naturvårdsverkets uppdrag om att minska möjligheterna att utnyttja systemet med anmälningspliktiga verksamheter redovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 29 september 2023.

Den 16 juni 2022 fick Naturvårdsverket i uppdrag att utreda behovet av ytterligare regler för att minska möjligheten att utnyttja systemet med anmälningspliktiga verksamheter. Uppdraget redovisades i en skrivelse till Klimat- och näringslivsdepartementet den 29 september 2023.

Länk till mer information:

[Minska risken att systemet med anmälningsplikt utnyttjas för avfallsbrottslighet \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/slutredovisade-regeringsuppdrag/forstarkta-insatser-mot-brottslighet-inom-avfallsområdet/)

Kontaktpersoner: Marcus Wisting, Sofie Säterhall och Henrik Sandström

<https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/slutredovisade-regeringsuppdrag/forstarkta-insatser-mot-brottslighet-inom-avfallsområdet/>

Regeringsuppdrag om kriteriet yrkesmässig och om kriterier vid prövning av tillstånd för avfallstransport

Deluppdrag 2 inom RU: Ytterligare åtgärder mot brottslighet inom avfallsområdet

Naturvårdsverket har haft i uppdrag att analysera hur uttrycket yrkesmässig kan förtydligas i avfallsförordningen (2020:614) och om det finns behov av att ändra bestämmelserna om tillstånd och anmälan för transport av avfall, inklusive kriterier för att beviljas tillstånd, samt vid behov lämna nödvändiga författningsförslag.

Länk till redovisningen: [Kriteriet yrkesmässig och om kriterier vid prövning av tillstånd för avfallstransport \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/slutredovisade-regeringsuppdrag/forstarkta-insatser-mot-brottslighet-inom-avfallsområdet/)

Kontaktpersoner: Malin Söderlund och John Petersson

Ökad återvinning och återanvändning av elutrustning

Naturvårdsverket har haft i uppdrag att se över statistikförsörjning, rapporteringskrav och målsättningar för hantering av elutrustning i syfte att öka insamling, återanvändning och återvinning.

Naturvårdsverket har lämnat förslag om utvidgade rapporteringskrav, bl.a. avseende gränsöverskridande återanvändning, för att bättre kunna följa flödet av vissa produktgrupper som är särskilt intressanta ur miljö- och resurssynpunkt. Ett nytt rapporteringskrav har också föreslagits om hur plasten i insamlat elavfall behandlas, t.ex. materialåtervinns. Naturvårdsverket har därutöver föreslagit att materialåtervinningsmålen framöver kompletteras med ett kvantifierat mål om en ökad andel av insamlad elektronikplast som materialåtervinns eller förbereds för återanvändning.

Uppdraget och förslag till författningsändringar har redovisats till Regeringskansliet i september 2023. Regeringskansliet har där efter skickat förslagen på remiss, med 1 april 2024 som sista dag för remissinstanserna att inkomma med synpunkter.

Kontaktperson: Anders Hallberg

Öka möjligheterna till hållbar utvinning och återvinning av mineral och metall från sekundära resurser

Gamla avfallsdeponier från tidigare gruvbrytning och anrikning, till exempel varphögar och sandmagasin, är återigen intressanta på grund av sitt innehåll av metaller och mineral. Så även gruvavfall vid aktiva gruvverksamheter. Återvinning av sådana avfall, så kallade sekundära resurser av metaller och mineral, kan därför vara ett komplement till produktion från primär brytning i gruvor.

Regeringen gav därför 2021 i uppdrag åt SGU att tillsammans med Naturvårdsverket arbeta för att öka möjligheterna till hållbar utvinning av mineral och metaller från sekundära resurser. Uppdraget har bestått av provtagning och undersökning av befintliga gruvavfall, ta fram databas och klassificeringsmetod för gruvavfall, bedöma behov av ändringar i nuvarande lagstiftning samt att överblicka resursflöden och spårbarhet gällande kritiska metaller och mineral.

Öka möjligheterna till hållbar utvinning och återvinning av mineral och metall från sekundära resurser (naturvardsverket.se)

Kontaktpersoner: Daniel Berlin

Regeringsuppdrag rätt plast på rätt plats

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att arbeta för att främja omställningen av plast i en cirkulär ekonomi och för att kunna nå målet om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Uppdraget slutredovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 14 mars 2024. Slutredovisningen omfattar resultatet av dels att kartlägga och analysera vilka typer av plast som är lämpliga för vilka användningar för att uppnå cirkulära flöden, dels att analysera och föreslå ytterligare styrmedel för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi.”

[Rätt plast på rätt plats \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Uppdragets tredje del, om att undersöka vilka avfallsströmmar av plast som inte omfattas av utsorteringskrav idag som är lämpliga att ställa högre utsorteringskrav på, redovisades den 27 oktober 2023 tillsammans med redovisning av regeringsuppdraget Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall. I redovisningen föreslås bland annat krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas.

[Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall \(pdf\)](#)

Uppdraget slutredovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 14 mars 2024. Slutredovisningen omfattar resultatet av dels att kartlägga och analysera vilka typer av plast som är lämpliga för vilka användningar för att uppnå cirkulära flöden, dels att analysera och föreslå ytterligare styrmedel för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi.

[Rätt plast på rätt plats \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Sara Nilsson, projektledare

FÖRORDNINGAR; FÖRESKRIFTER OCH VÄGLEDNING (pågående och nyligen avslutat)

Ny förordning om producentansvar för bilar

Regeringen har beslutat om en ny förordning om producentansvar för bilar. Förordningen trädde i kraft den 1 maj 2023 men vissa bestämmelser tillämpas redan tidigare. Förordningen innehåller nya bestämmelser som innebär förändringar för både nya och befintliga aktörer inom producentansvaret.

Mer information: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/producentansvar/producentansvar-for-bilar/>

Mer information: Ambjörn Lätt

Ny förordning om producentansvar för däck

Regeringen har beslutat om en ny förordning om producentansvar för däck. Förordningen trädde i kraft den 1 jan 2024. Förordningen innehåller nya bestämmelser som innebär förändringar för både nya och befintliga aktörer inom producentansvaret. Svensk Däckåtervinning AB är från den 1 januari 2024 godkänd producentansvarsorganisation för producentansvar däck.

Mer information: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/producentansvar/producentansvar-for-dack/#E1589877708>

Mer information: Naturvårdsverkets Kundtjänst

Ny förordning om producentansvar för fiskeredskap

Regeringen har beslutat om en ny förordning om producentansvar för fiskeredskap. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2023 men vissa bestämmelser tillämpas senare. Från och med 1 januari 2025 ska separat insamling av fiskeredskap påbörjas utifrån förordningen. Kommunerna ska samla in fiskeredskap som är kommunalt avfall samt transportera fiskeredskap från mottagningsanordningar i hamnar utifrån bestämmelser i avfallsförordningen som börjar gälla 1 januari 2025.

Förordningen innehåller nya bestämmelser som innebär förändringar för både nya och befintliga aktörer inom producentansvaret.

Mer information: [Producentansvar för fiskeredskap \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Mer information: Naturvårdsverkets kundtjänst

Föreskrifter om fastställande av produktavgiftens storlek

Från år 2024 ska producenter som sätter vissa engångsprodukter av plast börja betala produktavgifter för att vara med och finansiera vissa delar av kommunens städkostnader.

Naturvårdsverket fastställer produktavgiftens storlek per produktkategori i föreskrifter. För att fastställa produktavgiften anger förordningen om nedskräpningsavgifter (2021:1002) hur storleken på avgiften ska beräknas samt när underlag till uträkningen senast ska lämnas till Naturvårdsverket. Framtagandet av produktavgiften består av fem delmoment:

1. Kommuners inrapporterar städkostnader (28§)
2. Granskning samt fastställande av kommunens städkostnader (13§)
3. Nationell skräpmätning (31§)
4. Producenters inrapporterade uppgifter (15§ samt 8§)
5. Beräkning av produktavgiften

Föreskriften förväntas beslutas under senare delen av 2024.

För mer information om produktavgiften samt vilka producenter som berörs:

[Nedskräpningsavgifter för vissa producenter \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Petra Selander

Föreskrifter ersättning till kommuner för insamling av förpackningar

Den 23 november 2023 beslutade Naturvårdsverket om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar genom Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:14). Föreskriften trädde i kraft den 1 januari 2024 och ersätter Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2023:1.

Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2023:14 innebär följande justeringar jämfört med NFS 2023:1:

- Ersättningsnivåerna i bilagan till föreskrifterna för det som avser fastighetsnära insamling och lättillgängliga insamlingsplatser har indexjusterats genom Avfallsindex A12:1MD. Uppräkningarna har gjorts.

- ersättningen som kommer att betalas ut till kommuner kommer att indexjusteras med Avfallsindex A12:1MD utifrån avläsningsmånaden för januari innevarande kalenderår.
- För kommuner med upp till 9,9 invånare per kvadratkilometer tillkommer extra ersättning för fastighetsnära insamling.
- Kommuner med färre än 10 000 invånare får en fast ersättning för information.
- Naturvårdsverket har kompletterat föreskrifterna med ersättning för den insamling som kommer att ske vid återvinningscentraler.
- Naturvårdsverket förtydligar att den ersättning som betalas ut till kommuner utgår exklusive mervärdesskatt.

Kontaktperson: Nina Avdagic Lam

Föreskrifter om undantag från krav på utsortering, separat insamling och fastighetsnära insamling av bioavfall

Naturvårdsverket beslutade 26 oktober 2023 om föreskrifter (NFS 2023:11) om undantag från kraven i 3 kap. avfallsförordningen (2020:614) avseende separat utsortering, separat insamling, samt fastighetsnära insamling av bioavfall. Bakgrunden till framtagande av föreskrifterna är de krav på separat insamling av bioavfall i avfallsförordningen (2020:614) som gäller från den 1 januari 2024.

Föreskrifterna innebär:

- Undantag från krav på fastighetsnära insamling av livsmedels- eller köksavfall från platser som är isolerade och glest befolkade.
- Undantag från krav på separat utsortering av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall från områden där undantaget tillämpas enligt punkten ovan.
- Undantag från krav på separat insamling av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall i form av mindre mängder fett som i stället kan slängas direkt i restavfallet.
- Undantag från kraven på fastighetsnära insamling av biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall, för områden som är isolerade och glest befolkade. Undantagets syfte är att möjliggöra att först utreda om en annan plats som inte är fastighetsnära kan vara möjlig innan undantag från separat insamling tillämpas.

Kontaktperson: Milla Sundström

Översyn av föreskrifterna (2004:4) om organiskt avfall och brännbart avfall

I samband med genomförandet av avfallspaketet gjordes en justering av föreskrifterna (2004:4) om organiskt avfall och brännbart avfall. Vid det tillfället reviderades dock inte bestämmelserna som reglerar deponering och dispenser, därför ses dessa delar nu över och kommer att justeras vad gäller hänvisningar. Samtidigt görs också en översyn av undantagen från deponeringsförbuden.

Det nya förslaget till föreskrifter har varit ute på remiss och Naturvårdsverket går nu igenom remissvaren.

Kontaktperson: Jenny Håkansson

Tillsynsvägledning för tillsyn mot illegala avfallsverksamheter och avfallstransporter

Den nationella strategin för miljöbalktillsyn har ett tillsynsområde som är avfall och där har fokusområdet "Illegal avfallshantering" valts ut som ett prioriterat område. Vägledningsmaterial som har för avsikt att underlätta för de kommunala tillsynsmyndigheterna att bedriva tillsyn mot illegala avfallsverksamheter och nationella avfallstransporter har publicerats på Naturvårdsverkets webb. Under hösten/vintern 2023 och våren 2024, kommer en seminarierie att genomföras på olika platser i landet för att sprida materialet och bidra till att bygga upp samverkan mot avfallsbrott mellan myndigheter inom respektive region.

Vägledning på naturvårdsverkets webb:

[Illegal avfallshantering \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Uppdragsledare; Mats V Kullberg

Vägledning om masshantering och återvinning av avfall i anläggningsarbeten

Naturvårdsverkets handbok 2010:1 om återvinning av avfall i anläggningsarbeten innehåller vägledning kring vilken återvinning som utgör mindre än ringa risk för förorening och som därmed varken är anmälnings- eller tillståndspliktig, det vill säga U-verksamhet. Handboken publicerades 2010. Den har därefter utvärderats och en etappvis översyn av den har påbörjats. Syftet med översynen är bland annat att uppdatera handboken i de delar som inte längre är aktuella samt att ta fram mer vägledning inom detta område.

Naturvårdsverket publicerar löpande information samt ny vägledning på denna sida:

[Masshantering och användning av massor i anläggningsarbete \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Den 9 april skickades en remiss om riskbedömning ut, vilken är öppen för alla att besvara. Remissen finns att nå på denna länk:

[Förslag till vägledning om riskbedömning vid masshantering \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/forslag-til-vaegledning-om-riskbedomning-vid-masshantering)

Under april – september 2024 pågår en tillsynskampanj om masshantering.

Information till de tillsynsmyndigheter som har möjlighet att delta i denna kampanj finns att få på forumet för tillsynsstrategin:

[Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/nationell-strategi-for-tillsyn-enligt-miljobalken)

Kontaktpersoner: Kristina Widenberg och Mats Fröberg

Vägledning om engångsplast

Naturvårdsverket har tagit fram vägledning i form av frågor och svar kring reglerna i engångsplast. Vägledningen uppdateras kontinuerligt och kommer att fortgå under närmaste åren allteftersom de nya reglerna träder i kraft.

Länk till vägledning: [Nya krav för engångsplast \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/nya-krav-for-engangsplast)

[Vägledning för kravet om att erbjuda återanvändbara muggar och lådor:](https://naturvardsverket.se/vagledning-for-kravet-om-att-erbjuda-ateranvandbara-muggar-och-lador)

[https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/erbjuda-servering-i-ateranvandbara-muggar-och-matlador/.](https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/erbjuda-servering-i-ateranvandbara-muggar-och-matlador/)

Kontaktperson: Åsa Stenmarck

Vägledning av transport av begagnade fordon mellan länder

Naturvårdsverket har utvecklat vägledningen om gränsöverskridande transporter av begagnade fordon och tagit fram ny vägledning gällande veteranfordon och historiska fordon.

Länk till vägledningarna:

[Transport av begagnade varor mellan länder \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/transport-av-begagnade-varor-mellan-lander) Fordon

[Transport av begagnade varor mellan länder \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/transport-av-begagnade-varor-mellan-lander) Veteranfordon

Kontaktperson: Margareta Eriksson

Översyn av nationell avfallsplan och avfallsförebyggande programmet

Enligt 9 kap. 11 § i avfallsförordningen har Naturvårdsverket ansvar för att se till att det finns en nationell avfallsplan och ett program för att förebygga uppkomsten av avfall som uppfyller kraven i artiklarna 28 och 30 i direktiv 2008/98/EG

(avfallsdirektivet). Vart sjätte år ska den nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet utvärderas och revideras vid behov.

Den nuvarande nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet Att göra mer med mindre har utvärderats och slutsatserna påvisade ett behov av en översyn.

Sveriges avfallsplan och det avfallsförebyggande programmet ses nu över och ändras för att vara klara den 31 oktober 2024. Översynen ska bidra till att förebygga att avfall uppkommer och att avfall hanteras i enlighet med avfallshierarkin. Avfall ska hanteras på ett miljö- och hälsomässigt säkert sätt och bidra till arbetet med cirkulär ekonomi. En del av arbetet med översynen av plan och program är att belysa problem och hinder. Samtidigt vill vi lyfta fram lösningar för vad som kan göras av vem och hur.

Förslagen på ny nationell avfallsplan och nytt avfallsförebyggande program är planerade att remitteras innan sommaren. Publicering av förslagen på Naturvårdsverkets webbplats innebär att alla som vill kan läsa och lämna synpunkter.

I den nuvarande nationella avfallsplanen är det avfallsförebyggande programmet integrerat. I den reviderade versionen kommer planen och programmet att delas upp i två olika dokument. Utvärderingen av nuvarande plan och program visade att det avfallsförebyggande programmet var mindre känt än planen, troligtvis för att aktörer som inte anser sig hantera avfall inte känner sig lika berörda av en avfallsplan.

Under arbetets gång kommer vi också att föra dialog med utvalda nyckelaktörer för att fånga upp utmaningar, möjligheter och lösningar. Även allmänheten kommer att ges tillfälle att lämna synpunkter vid remisstillfället.

[Översyn av nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program](#)
(naturvardsverket.se)

Kontaktpersoner: Rebecca Ugglå, Christina Jonsson, Jenny Håkansson och Yvonne Augustsson

Vägledning om separat insamling av bioavfall

Senast den 1 januari 2024 ska bioavfall från hushåll och verksamheter sorteras ut och samlas in separat. Bioavfall omfattar både biologiskt nedbrytbart livsmedels- eller köksavfall (matavfall) och trädgårds- eller parkavfall. Naturvårdsverket har publicerat vägledning om de nya reglerna på webben: [Krav på separat insamling av bioavfall \(naturvardsverket.se\)](#)

Kontaktpersoner: Milla Sundström och Helen Sundell

Vägledning om bygg- och rivningsavfall

1 augusti 2020 började nya föreskrifter gälla innehållande bestämmelser om undantag från kraven på den som producerar bygg- och rivningsavfall i 3 kap. 10 § avfallsförordningen och om undantag från kraven i 3 kap. 12 § avfallsförordningen vad gäller utsortering av brännbart bygg- och rivningsavfall.

Under våren 2024 görs en genomgång och revidering av den vägledning som finns idag på hemsidan med målet att till hösten 2024 publicera en fördjupad vägledning som riktar sig till alla berörda aktörer inom området. Vägledningen kommer bland annat innefatta uppdaterad information om utsorteringskravet och tillsyn.

Kontaktpersoner: Malin Söderlund och Marcus Wisting

Vägledning om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall

Naturvårdsverket har reviderat vägledningen om kommunala avfallsplaner så att vägledningen är i linje med de uppdaterade föreskrifterna om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6). De huvudsakliga förändringarna rör avsnitten om samråd och miljöbedömningar, samt utveckling av avsnittet om nedskräpning med koppling till Åtgärdsprogrammet för havsmiljön och marin nedskräpning.

Kontaktperson: Helen Sundell

Ny vägledning om begreppet avfallsproducent

Naturvårdsverket har tagit fram en ny vägledning om begreppet avfallsproducent som riktar sig till tillsynsmyndigheter och utgör samtidigt ett stöd för verksamhetsutövare. Vägledningen ska underlätta bedömningen av vem som anses vara avfallsproducent för det avfall som uppkommer inom en verksamhet eller hos en privatperson.

Det är viktigt att veta vem som är avfallsproducent då den omfattas av flera skyldigheter, bland annat för att avfallet genomgår en fullständig behandling samt kostnaderna för att hantera det avfall som har producerats.

I vissa situationer kan det vara svårt att bedöma vem som är avfallsproducent och vägledningen syftar till att underlätta bedömningen i dessa fall och lyfter flera exempel på situationer då avfall uppstår inom olika typer av verksamheter.

Den nya vägledningen finner du här [Vem är avfallsproducent?](#)
(naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Marcus Wisting

Vägledning om biologisk behandling

Under 2024 kommer Naturvårdsverket att ta fram ny vägledning om biologisk behandling som kommer att ersätta “Allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) om metoder för yrkesmässig lagring, rötning och kompostering av avfall” med tillhörande handbok som därmed upphör att gälla.

Vägledningen riktar sig främst mot tillsynsmyndigheter som bedriver tillsyn gentemot den här typen av anläggningar.

Kontaktpersoner: Milla Sundström och Marcus Wisting

Avfallsanläggningar

Under 2024 kommer Naturvårdsverket att ta fram en vägledning kring hur man kan bedriva tillsyn på avfallsanläggningar. Vägledningen kommer att fokusera på följande:

- kravställning kopplat till brandskydd inom avfallsverksamheter
- förslag på metodik för att göra uppskattningar av avfallsmängder
- dagvattenhantering

Insatsen riktar sig till tillsynsmyndigheter på kommun och länsstyrelse som bedriver tillsyn över avfallsanläggningar enligt miljöbalken.

Kontaktperson: Marcus Wisting

ÖVRIGT

Aktuell avfallsstatistik

Naturvårdsverket är ansvarig myndighet för den nationella avfallsstatistiken och flera statistikprodukter har publicerats under 2022–2024.

Avfall i Sverige 2020 som baseras på den officiella statistiken över uppkommet och behandlat avfall i Sverige.

[Fortsatt ökande avfallsmängder och minskad materialåtervinning \(naturvardsverket.se\)](#)

[Avfall i Sverige 2020 \(naturvardsverket.se\)](#)

Statistiken publiceras också på Statistikmyndigheten SCB hemsida [Avfall, uppkommet och behandlat \(scb.se\)](#)

Utifrån den nationella statistiken har mer detaljerad information sammanställts för Byggbranschen, Hushållssektorn, Energibranschen och Tjänstbranscherna. Särskilda statistikblad finns också framtagna för Kommunalt avfall och Bygg- och rivningsavfall. Både branschblad och statistikblad för referensår 2020 finns publicerade under statistik på [Avfall \(naturvardsverket.se\)](#)

Statistik över uppkommen mängd livsmedelsavfall längs livsmedelskedjan.

[Livsmedelsavfall i Sverige \(naturvardsverket.se\)](#)

[Livsmedelsavfall i Sverige 2022 \(naturvardsverket.se\)](#)

Sveriges återvinning av förpackningar med sammanställning av statistik över mängden förpackningar som sätts på marknaden i Sverige, samt mängden förpackningsavfall som genereras och hur detta behandlas.

[Förpackningar och förpackningsavfall \(naturvardsverket.se\)](#)

[Sveriges återvinning av förpackningar 2022 \(naturvardsverket.se\)](#)

Statistik över materialåtervinning av kommunalt avfall

[Kommunalt avfall \(naturvardsverket.se\)](#)

[Kommunalt avfall 2022 \(naturvardsverket.se\)](#)

Statistik för förbrukning av plastbärkassar tas fram varje år, och de senaste uppgifterna finns på webben:

[Förbrukning av plastbärkassar i Sverige \(naturvardsverket.se\)](#)

Statistiken över återvinning av däck i Sverige har fått en egen webbsida:

[Återvinning av däck i Sverige \(naturvardsverket.se\)](#)

Avfallsstatistik används även för uppföljning av flera etappmål för ökad materialåtervinning och avfallsförebyggande arbete inom miljömålssystemet. Senaste uppföljningen finns nu publicerad på [Miljömålen \(naturvardsverket.se\)](#)

och etappmålen om avfall återfinns från sidan 300. *Kontaktperson: Agnes Willén*

Nationell skräpmätning

Naturvårdsverket har under 2023 genomfört en nationell skräpmätning. Resultatet visar att engångsprodukter, och främst plast dominerar skräpet som slängs. Det vanligaste skräpet är cigarettfimpar.

Vanligaste skräpet

1. Fimpar, 48 procent
2. Portionssnus, 17 procent
3. Engångsplast (exklusive fimpar), 15 procent

(mätt i antal, i procent av totala mängden skräp)

De nationella skräpmätningarna är något som Naturvårdsverkets ska genomföra kontinuerligt. Skräpmätningarna ska genomföras vartannat år och nästa mätning sker 2025. Skräpet mättes i 40 slumpvis utvalda kommuner i Sverige under 16 veckor totalt. Mätningarna gjordes i centralorten i kommunen, som ofta också är den största orten i kommunen. Utifrån mätningarna har ett medelvärde beräknats som sedan antas gälla för hela Sverige.

Resultatet från skräpmätningarna ska, tillsammans med kostnader som kommunerna rapporterar för uppstädning av skräpet, användas i arbetet med nedskräpningsavgifterna som producenter av vissa engångsplastprodukter ska betala. Resultatet från skräpmätningarna ska även användas för att följa upp målen om minskad nedskräpning. Mer information: [Nationell skräpmätning \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontakt: Petra Selander

Dialog för en hållbar textil värdekedja

Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen driver sedan 2017 *Dialog för en hållbar textil värdekedja med fokus på miljö och kemikalier* (Textildialogen).

Textildialogerna genomförs i samarbete med aktörer från hela den textila värdekedjan som textil- och modeföretag, branschorganisationer, innovations- och utbildningsaktörer, forskare, frivilligorganisationer, andrahandsaktörer, avfallshanterare, återvinnare samt kommunföreträdare och andra myndigheter.

- Den 7 november 2023 hölls senaste Textildialog på temat: **Textil – ett område i förändring**. Ta del av dokumentationen (presentationer och spellista) från detta möte och tidigare Textildialoger här: [Dialog för en hållbar textil värdekedja \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se).

Nästa Textildialog planeras till hösten 2024. Mer information kommer.

Kontaktperson: Yvonne Augustsson och Rebecca Uggla

Forskningsmedel om avloppsvatten och övergödning

Naturvårdsverket finansierar fyra syntesanalyser som sammanfattar och analyserar det befintliga kunskapsläge och kunskapsbehov inom delar av avloppsvatten. Projekten är inriktad på tre områden: Avloppsvatten som resurs, där två syntesarbeten beviljats medel. Ett syntesarbete har tilldelats medel inom området hållbara material i markbaserade avloppsanläggningar, och ett inom området övergödning i kust och hav i Bottniska viken. Resultat kommer under hösten 2024.

Länk till mer information:

<https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/forskning/miljoforskning/forskningssatsningar-samhalle/synteser-om-avloppsvatten-och-overgodning/>

Kontaktperson: Kerstin Jansbo.

Forskningsprojekt om mikroplaster

2019–2022 har Naturvårdsverket finansierat fem forskningsprojekt. Resultat från projekt kan ge kunskap om mikroplaster och deras källor, spridningsvägar och konsekvenser.

Länk till mer information:

[Mikroplast \(naturvardsverket.se\)](#)

Kontaktperson: Neda Farahbakhshazad

RE:Source - strategiskt innovationsprogram (SIP)

RE:Source är en nationell branschöverskridande innovationsarena, en mötesplats för en mängd aktörer inom svensk industri, avfallshantering och forskning. Regeringen har gett Vinnova, Energimyndigheten och Formas i uppdrag att satsa på strategiska innovationsområden. Där får företag, myndigheter samt universitet och högskolor ökad möjlighet att samverka inom områden som är strategiskt viktiga för Sveriges internationella konkurrenskraft, och för att skapa hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar.

Visionen för RE:Source är att Sverige ska bli världsledande på att minimera och nyttiggöra avfall.

Se hemsidan och anmäl er till nyhetsbrev:

[Hem - RE:Source \(resource-sip.se\)](#)